

Ištuoka - Belgija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([fr](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

TURINIO LENTELE

- 1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?
- 2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?
- 3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:
 - 3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),
 - 3.2 sutuoktinių turto padalijimui,
 - 3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,
 - 3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?
- 4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?
- 5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?
- 6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?
- 7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?
- 8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?
- 9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?
- 10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?
- 11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?
- 12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?
- 13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?
- 14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?
- 15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?
- 16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Belgijoje taikomi du santuokos nutraukimo būdai: santuokos nutraukimas dėl neatitaisomo santuokos iširimo ir santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu.

Nutraukti santuoką dėl neatitaisomo santuokos iširimo galima dviem būdais:

- įrodant, kad santuoka neatitaisomai iširo (įrodymus galima pateikti visais teisėtais būdais, Civilinio kodekso (pranc. *Code civil*/ol. *Burgerlijk Wetboek*) 229 straipsnio 1 dalis). Santuoka laikoma neatitaisomai iširusia, jeigu sutuoktiniams dėl šio iširimo tapo neįmanoma atnaujinti sugyvenimo ir toliau gyventi kartu;
- dėl *de facto* gyvenimo skyrium tam tikrą konkretų laiką. Santuoka laikoma neatitaisomai iširusia, jeigu prašymą nutraukti santuoką sutuoktiniai kartu pateikia, kai **jų *de facto* gyvenimas skyrium truko ilgiau nei šešis mėnesius**. Jeigu šis *de facto* gyvenimas skyrium truko trumpiau nei šešis mėnesius ir sutuoktiniai pageidauja pateikti bendrą prašymą nutraukti santuoką, santuoka bus laikoma neatitaisomai iširusia, jei sutuoktiniai po apmąstymų laikotarpio antrą kartą atvyks į teismą ir dar kartą pageidaus nutraukti santuoką (Civilinio kodekso 229 straipsnio 2 dalis). **Vienašališkas prašymas *de facto* pragyvenus skyrium daugiau kaip metus**: Santuoka laikoma neatitaisomai iširusia, jeigu prašymą nutraukti santuoką po ilgiau negu metus trukusio *de facto* gyvenimo skyrium pateikia vienas sutuoktinis. Jeigu sutuoktiniai *de facto* skyrium gyveno mažiau nei metus ir jeigu proceso šalis pageidauja pateikti vienašališką prašymą nutraukti santuoką, santuoka laikoma neatitaisomai iširusia, jei prašymą pateikęs sutuoktinis po apmąstymų laikotarpio antrą kartą atvyksta į teismą ir dar kartą pageidauja nutraukti santuoką (Civilinio kodekso 229 straipsnio 3 dalis).

Abiejų sutuoktinių bendru sutikimu santuoka gali būti nutraukta tik tuo atveju, jeigu sutuoktiniai kartu pateikia bendrą išankstinį susitarimą dėl santuokos nutraukimo padarinių ir iki sprendimo nutraukti santuoką priėmimo išlaiko pastovų pageidavimą, kad jų santuoka būtų nutraukta abiejų sutuoktinių bendru sutikimu. Bendrą išankstinį susitarimą sudaro susitarimo dokumentas, kuriame sutuoktiniai turi išdėstyti, ką susitarė dėl atitinkamų turtinių teisių (Teismų kodekso (*Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*) 1287 straipsnis), ir susitarimas pagal šeimos teisę dėl sutuoktinių gyvenamosios vietos vykstant procesui, tėvų pareigų ir abiejų sutuoktinių vaikų turto valdymo, teisės palaikyti ryšius vykstant santuokos nutraukimo procesui ir jam pasibaigus, abiejų sutuoktinių vaikų išlaikymo įmokų ir sutuoktinių tarpusavio išlaikymo įmokų vykstant santuokos nutraukimo procesui ir jam pasibaigus (Teismų kodekso 1288 straipsnis).

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Belgijoje taikomi du santuokos nutraukimo būdai: santuokos nutraukimas dėl neatitaisomo santuokos iširimo (Civilinio kodekso 229 straipsnis) ir santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu (Civilinio kodekso 230 straipsnis).

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Nutraukus santuoką ateičiai išnyksta santuokos ryšiai. Buvę sutuoktiniai nebėra vienas kito teisiniai įpėdiniai. Buvusiems sutuoktiniams leidžiama tuoktis iš naujo. Belgijoje santuoka neturi poveikio sutuoktinių pavardėms. Tačiau sutuoktinis turi teisę naudoti kito sutuoktinio pavardę. Nutraukus santuoką asmeniui nebeleidžiama buvusio sutuoktinio pavardės naudoti kasdieniame ir profesiniame gyvenime, tačiau tam tikromis aplinkybėmis daroma išimtis prekių pavadinimams.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Bendros nuosavybės statusas panaikinamas. Nutraukus santuoką dėl neatitaisomo santuokos iširimo sutuoktiniai praranda visą naudą, kurią vienas kitam suteikė pagal vedybų sutartį ir nuo santuokos sudarymo, taip pat visų testamentu sąlygų teikiamą naudą, jeigu nesusitariama kitaip. Jeigu santuoka nutraukiama abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, sutuoktiniai bendrame išankstiniame susitarime iš anksto susitaria dėl tarpusavio teisių (žr. 1 klausimą).

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Santuokos nutraukimas neturi poveikio susituokusiems tėvams gimusių vaikų teisėms (Civilinio kodekso 304 straipsnis). Nutraukus santuoką valdžią vaiko atžvilgiu naudoja ir jo turtą administruoja abu sutuoktiniai kartu arba asmuo, kuriam jis patikimas patvirtintu sutuoktinių susitarimu arba procesui, kuriame priimamas preliminarus sprendimas, pirmininkaujančio teisėjo nurodymu (Civilinio kodekso 302 straipsnis). Sutuoktiniai pagal savo finansines galimybes turi prisidėti prie savo vaikų būsto, pragyvenimo, priežiūros, auginimo ir lavinimo išlaidų padengimo, kol vaikas sulauks pilnametystės arba įgis išsilavinimą (Civilinio kodekso 203 straipsnis), ir proporcingai savo daliai prisidėti prie įprastų ir neįprastų išlaidų, susidarančių dėl šių pareigų (Civilinio kodekso 203a straipsnis), padengimo. Nutraukus santuoką paprastai prie to prisidedama teismo sprendimu arba susitarimu nustatytos išlaikymo įmokos forma.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Santuokos nutraukimas dėl neatitaisomo santuokos iširimo: sutuoktiniai gali sudaryti susitarimą ir jame nurodyti pretenzijas į išlaikymo įmokas po santuokos nutraukimo, jų sumą ir persvarstymo galimybes. Nesant susitarimo teismas nepriteklių patiriančio sutuoktinio prašymu gali nurodyti kitam sutuoktiniui mokėti išlaikymo įmokas. Teismui leidžiama netenkinti prašymo, jeigu atsakovas įrodo, kad ieškovas padarė didelę klaidą, dėl kurios tapo neįmanoma toliau gyventi kartu. Sutuoktiniui, kuris pripažintas kaltu dėl fizinės prievartos prieš kitą sutuoktinį, išlaikymo negalima priteisti jokiais aplinkybėmis. Jeigu atsakovas įrodo, kad ieškovo nepriteklius susidarė dėl jo paties sprendimo, kurį jis priėmė vadovaudamasis ne šeimos interesais, teismas turi teisę atleisti atsakovą nuo išlaikymo įmokų mokėjimo arba teismas gali jas sumažinti (Civilinio kodekso 301 straipsnio 1–2 ir 5 dalys). Įmoka turėtų būti bent jau tokia, kad padengtų teisę į ją turinčio asmens nepriteklių, tačiau negali būti didesnė nei trečdalis privalančio ją mokėti asmens pajamų. Įmoka negali būti mokama ilgiau nei truko santuoka. Šį terminą galima pratęsti išimtinėmis aplinkybėmis (Civilinio kodekso 301 straipsnio 3–4, 6 ir 8–9 dalys).

Santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu. Sutuoktiniai bendrame išankstiniame susitarime iš anksto susitaria dėl tarpusavio teisių (žr. 1 klausimą). Jiems leidžiama sudaryti susitarimą dėl išlaikymo įmokų, mokamų vykstant santuokos nutraukimo procesui ir po santuokos nutraukimo, dydžio, įmokų indeksavimo ir įmokų dydžio persvarstymo (Teismų kodekso 1288 straipsnio 1 dalies 4 punktas).

Visais atvejais teismas gali padidinti, sumažinti arba panaikinti išlaikymo įmoką, jeigu ji, nepaisant proceso šalių valios, dėl naujų aplinkybių nėra tinkama. Panašiai sureguliuoti įmoką, jeigu nutraukus santuoką pakinta sutuoktinių finansinė padėtis, teismas gali tik tuo atveju, kai santuoka nutraukiama dėl neatitaisomo santuokos iširimo.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Teisiškai gyvenant skyrium santuoka nenutrūksta, tačiau sutuoktinių tarpusavio teisės ir pareigos palengvėja: nutrūksta pareiga gyventi kartu ir atskiriamas turtas.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Teisinio gyvenimo skyrium pagrindai yra tokie patys kaip ir santuokos nutraukimo pagrindai.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Teisiškai gyvenant skyrium santuoka nenutrūksta, tačiau sutuoktinių tarpusavio teisės ir pareigos palengvėja. Asmeniniu požiūriu sutuoktiniams teisiškai gyvenant skyrium išnyksta pareiga gyventi kartu ir išlaikymo pareiga. Ištikimybės ir tarpusavio pagalbos pareigos lieka galioti (Civilinio kodekso 308 straipsnis). Teisinio gyvenimo skyrium atveju turtas visada padalijamas (Civilinio kodekso 311 straipsnis). Teisinio gyvenimo skyrium padariniai vaikams yra tokie patys, kaip ir santuokos nutraukimo atveju. Pradėję teisiškai gyventi skyrium sutuoktiniai negali gauti išlaikymo įmokų, bet gali prašyti taikyti tarpusavio pagalbos pareigą (Civilinio kodekso 213 straipsnis).

Abiejų sutuoktinių bendru sutikimu pradėto teisinio gyvenimo skyrium padariniai yra tokie patys, kaip ir santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu padariniai ir jiems galioja išankstiniai susitarimai, tačiau santuokos ryšiai laikomi nenutrūkusiais. Ištikimybės ir tarpusavio pagalbos pareiga atitinkamai lieka galioti.

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Kai, nepaisant civilinės metrikacijos įstaigos pareigūno atliktų išankstinių patikrinimų, santuoka sudaroma pažeidžiant įstatymų nuostatas, taikoma civilinės teisės nuobauda – santuokos pripažinimas negaliojančia.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Absoliutūs santuokos negaliojimo pagrindai yra šie:

- sutuoktinis yra nepilnametis ir jam nėra panaikintas amžiaus reikalavimas (Civilinio kodekso 144 straipsnis): mažiausias amžius tuoktis yra 18 metų;
- nėra sutikimo (Civilinio kodekso 146 straipsnis);
- fiktyvi santuoka (Civilinio kodekso 146a straipsnis): kai įvertinus visas aplinkybes matyti, kad bent vienas iš sutuoktinių ketino ne susijungti į nuolatinę sąjungą, o tiesiog įgyti pranašumą, susijusį su santuokos būdu įgyjama teise gyventi šalyje, ši sąjunga nelaikoma santuoka;
- priverstinė santuoka (Civilinio kodekso 146b straipsnis): kai santuoka sudaroma nesant laisvo abiejų sutuoktinių sutikimo ir bent vieno iš sutuoktinių sutikimas buvo gautas jėga arba grasinant jėga, ši sąjunga nelaikoma santuoka;
- bigamija (Civilinio kodekso 147 straipsnis);

- pažeidžiama kliūtis sudaryti santuoką dėl kraujo ar šeimos ryšių arba teismo nutartis, kad preziumuojamas biologinis tėvas privalo mokėti išlaikymo įmokas, arba įvaikinimo ryšiai (Civilinio kodekso 161–164, 341 straipsniai, 356 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai ir 353-13 straipsnis); santuokos sudarymą patvirtinęs valstybės pareigūnas neturėjo įgaliojimų (Civilinio kodekso 191 straipsnis) (diskrecinis absoliutus negaliojimas);
- santuoka sudaryta pažeidžiant paskelbimo apie jos sudarymą tvarką (Civilinio kodekso 191 straipsnis) (diskrecinis absoliutus negaliojimas).

Yra tik vienas santykinis santuokos pripažinimo negaliojančia pagrindas, t. y. klaida dėl asmens, nulėmusi vieno arba abiejų sutuoktinių sutikimo nebuvimą (Civilinio kodekso 180–181 straipsniai).

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Santuokos pripažinimas negaliojančia reiškia, kad ji negalioja ir praeities, ir ateities atžvilgiu. Santuokos pripažinimas negaliojančia turi atgalinį poveikį iki santuokos patvirtinimo datos. Santuokos padariniai atšaukiami atgaline data. Tariaama, kad santuoka niekada nebuvo sudaryta.

Kai sutuoktiniai susituokė sąžiningai, ypač būdami įsitikinę, kad sudaro galiojančią santuoką, teismas gali nuspręsti pripažinti santuoką negaliojančia tik ateities atžvilgiu, o padariniai praeičiai lieka galioti. Kai sąžiningai tuokėsi tik vienas sutuoktinis, santuoka turi tik šiam sutuoktiniui naudingų padarinių.

Santuokos padariniai vaikams lieka galioti, net jei nė vienas iš sutuoktinių nesituokė sąžiningai. Vaikų, sutuoktiniams gimusių santuokos metu arba per 300 dienų nuo santuokos pripažinimo negaliojančia, tėvu laikomas sutuoktinis iš negaliojančia pripažintos santuokos.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Įstatyme numatytas dviejų formų tarpininkavimas: savanoriškas tarpininkavimas, kai proceso šalys pačios, nesikišant teismui, naudojami tarpininko paslaugomis, ir teismo proceso pagrindu proceso šalių arba teismo siūlymu vykdomas teisminis tarpininkavimas, kai teismo procesas sustabdomas. Tarpininkavimas gali būti naudojamas ginčiuose, susijusiuose su santuokinėmis pareigomis (Civilinio kodekso 203–201 straipsniai), sutuoktinių teisėmis ir pareigomis (Civilinio kodekso 212–224 straipsniai), santuokos nutraukimo padariniais (Civilinio kodekso 295–307a straipsniai), tėvų valdžia (Civilinio kodekso 371–387a straipsniai), santuokos nutraukimu dėl neatitaisomo santuokos iširimo (Civilinio kodekso 229 straipsnis), santuokos nutraukimu abiejų sutuoktinių bendru sutikimu (Teismų kodekso 1254–1310 straipsniai) ir *de facto* gyvenimu kartu. Kiekviena proceso šalis gali savanoriškai pradėti naudotis (savanorišku) tarpininkavimu (Teismų kodekso 1730 ir paskesni straipsniai). Bylą nagrinėjantis teismas taip pat gali bet kuriuo metu ir bet kuriuo proceso etapu rekomenduoti teisminį tarpininkavimą (Teismų kodekso 1734 ir paskesni straipsniai). Kai proceso šalys, naudodamosi bet kuriuo tarpininkavimo variantu, pasiekia susitaikymo susitarimą, susitarimą galima teikti kompetentingam teismui tvirtinti. Atsisakyti tvirtinti susitaikymo susitarimą galima tik tuo atveju, jei jis prieštarauja viešajai tvarkai arba nepilnamečių vaikų interesams.

Skelbti santuoką nutraukta ir toliau priklauso teismų kompetencijai.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Santuokos nutraukimas arba teisinis gyvenimas skyrium dėl neatitaisomo santuokos iširimo arba prašymas teisiškai gyvenant skyrium nutraukti santuoką: paskutinės sutuoktinių gyvenamosios vietos arba atsakovo gyvenamosios vietos pirmosios instancijos teismas (Teismų kodekso 628 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu: sutuoktinių pasirinktas pirmosios instancijos teismas (Teismų kodekso 1288a straipsnio 2 dalis).

Santuokos pripažinimas negaliojančia: atsakovo gyvenamosios vietos pirmosios instancijos teismas (Teismų kodekso 624 straipsnis).

Santuokos nutraukimas dėl neatitaisomo santuokos iširimo: 1. prašymas pagal Civilinio kodekso 229 straipsnio 1 dalį antstolio pranešimo atveju; 2. bendras prašymas pagal Civilinio kodekso 229 straipsnio 2 dalį, kai pagal Teismų kodekso 1026 ir paskesnius straipsnius kiekvienas sutuoktinis arba bent jau advokatas ar notaras pasirašo vienašališką prašymą (Teismų kodekso 1255 straipsnio 1 dalis); 3. vienašališkas prašymas pagal Civilinio kodekso 229 straipsnio 3 dalį, kai pateikiamas priešingas prašymas pagal Teismų kodekso 1034a–e straipsnius: visais atvejais dokumente, kuriuo inicijuojamas procesas, turi būti ne tik įprasti reikiami pareiškimai, bet ir pareiškimas dėl vaikų tapatybės ir išsamus faktų aprašymas (Teismų kodekso 1254 straipsnio 1

dalis). Taip pat pateikiamas santuokos liudijimo išrašas, vaikų gimimo liudijimų išrašai ir kiekvieno sutuoktinio tapatybės ir pilietybės įrodymai, išskyrus atvejus, kai šie duomenys yra Nacionaliniame registre arba užsieniečių registre (Teismų kodekso 1254 straipsnis).

Santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu: kai pateikiamas prašymas (Teismų kodekso 1288a straipsnis). Turi būti pateikiami ne tik dokumentai, reikalaujami nutraukiant santuoką dėl neatitaisomo santuokos iširimo, bet ir iš anksto sudaryti susitarimai, o, atitinkamais atvejais – turto aprašas.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Taikomos civilinės teisės reglamentavimo nuostatos. Žr. faktų suvestinę „Teisinė pagalba“ (nuoroda)

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Sprendimas, kuriuo paskelbiama, kad santuoka nutraukiama arba kad pradedama teisiškai gyventi skyrium dėl neatitaisomo santuokos iširimo, arba kuriuo paskelbiama, kad santuoka pripažįstama negaliojančia, arba sprendimas, kuriuo atsisakoma tai paskelbti, gali būti skundžiamas apeliacine tvarka per mėnesį nuo sprendimo, priimto nedalyvaujant vienai iš šalių, priėmimo arba abiem proceso šalims pateikus visus argumentus (Teismų kodekso 1048 straipsnio 1 dalis ir 1051 straipsnio 1 dalis).

Sprendimą, kuriuo paskelbiama, kad santuoka nutraukiama arba pradedama teisiškai gyventi skyrium abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, apeliacine tvarka per mėnesį nuo sprendimo priėmimo gali apskųsti tik prokuratūra (Teismų kodekso 1299 straipsnis). Sprendimą, kuriuo atsisakoma nutraukti santuoką arba paskelbti teisinio gyvenimo skyrium pradžią abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, apeliacine tvarka per mėnesį nuo sprendimo priėmimo gali apskųsti kiekviena proceso šalis atskirai arba abi proceso šalys kartu (Teismų kodekso 1300 straipsnis).

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Nuo 2005 m. kovo 1 d. galioja Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 **dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo** (Reglamentas „Briuselis IIa“). Šis reglamentas taikomas Europos Sąjungoje (išskyrus Daniją). Vienoje valstybėje narėje paskelbtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo automatiškai pripažįstamas kitose valstybėse narėse ir nereikalaujama jokios specialios procedūros (Reglamento „Briuselis IIa“ 21 straipsnio 1 dalis). Jokios specialios procedūros nereikalaujama siekiant atnaujinti civilinio statuso įrašą valstybėje narėje pagal kitoje valstybėje narėje priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, kai tik šis sprendimas tampa neskundžiamas (Reglamento „Briuselis IIa“ 21 straipsnio 2 dalis). Sprendimas dėl santuokos nutraukimo, teisinio gyvenimo skyrium pradžios arba santuokos pripažinimo negaliojančia nebus pripažįstamas, jeigu pripažinimas akivaizdžiai prieštarautų viešajai tvarkai, jeigu sprendimas buvo priimtas neatvykus į teismą, kai neatvykusiam atsakovui per pakankamai laiko nebuvo įteiktas dokumentas, kuriuo pradedamas teismo procesas, ir taip jam nebuvo sudaryta sąlygų pasirengti gynybai, arba jeigu sprendimas yra nesuderinamas su ankstesniu sprendimu, priimtu procese tarp tų pačių šalių (Reglamento „Briuselis IIa“ 22 straipsnis). Per teismo procesą negalima persvarstyti pradinio teismo jurisdikcijos (Reglamento „Briuselis IIa“ 24 straipsnis) ir jokiais aplinkybėmis negalima pervarstyti sprendimo iš esmės (Reglamento „Briuselis IIa“ 26 straipsnis). Be to, negalima atsisakyti pripažinti sprendimo motyvuojant tuo, kad pagal Belgijos teisę nutraukti santuokos pagal tuos pačius faktus nebūtų leidžiama (Reglamento „Briuselis IIa“ 25 straipsnis). Dokumentai, kurie turi būti pateikiami, kad būtų pripažintas užsienio teismo sprendimas, nurodyti Reglamento „Briuselis IIa“ 37 straipsnyje.

Kai netaikomas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo (Reglamentas „Briuselis IIa“), po 2004 m. spalio 1 d. priimtiems sprendimams taikomos Tarptautinės privatinės teisės kodekso (*Code de droit international privé/Wetboek van Internationaal Privaatrecht*) nuostatos (Tarptautinės privatinės teisės kodekso 126 straipsnio 2 dalis). Pagal kodekso 22 straipsnį pripažinimas galioja savaime, teisinių procedūrų nereikia. Užsienio teismo sprendimas nebus pripažįstamas šiais atvejais: jeigu jis akivaizdžiai prieštarauja viešajai tvarkai; jeigu juo pažeidžiamos gynybos teisės; jeigu juo apeinamas įstatymas; jeigu sprendimą dar galima apskųsti; jeigu sprendimas nesuderinamas su Belgijoje priimtu sprendimu arba su užsienyje priimtu sprendimu, kuris gali būti pripažintas Belgijoje; jeigu procesas užsienyje buvo pradėtas tada, kai Belgijoje jau buvo pradėtas procesas tarp tų pačių šalių dėl to paties dalyko ir šis procesas dar nėra baigtas; jeigu Belgijos teismai turėjo išimtinę jurisdikciją nagrinėti bylą; jeigu užsienio teismo jurisdikcija buvo grindžiama tik atsakovo ar turto buvimu to teismo valstybėje, nesant jokio tiesioginio ryšio su ginču; arba jeigu esama prieštaravimų kuriai nors iš kodekse išvardytų baigtinių atsisakymo priežasčių (asmens ir šeimos srityje vienintelės priežastys susijusios su vardu ir pavarde, įvaikinimu ir atsisakymu (kodekso 25 straipsnio 1 dalis). Teismo procese negalima iš esmės persvarstyti užsienio šalyje priimto sprendimo (kodekso 25 straipsnio 2 dalis). Dokumentai, kurie turi būti pateikiami, kad būtų pripažintas užsienio teismo sprendimas, nurodyti kodekso 24 straipsnyje.

15 | kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo (Reglamentas „Briuselis IIa“), ir Tarptautinės privatinės teisės kodekso pagrindinis principas yra automatinis pripažinimas be jokios specialios procedūros. Tačiau kai pripažinimas vykdomas pagal Reglamentą „Briuselis IIa“, bet kuri suinteresuotoji šalis turi teisę prašyti pirmosios instancijos teismo priimti sprendimą pripažinti teismo sprendimą arba jo nepripažinti 2 straipsnyje nurodyta tvarka (Reglamento „Briuselis IIa“ 21 straipsnio 3 dalis). Kai Reglamentas „Briuselis IIa“ netaikomas, bet kuris suinteresuotasis asmuo gali perduoti bylą prokuratūrai, kaip išdėstyta Tarptautinės privatinės teisės kodekso 23 straipsnyje, kad būtų priimtas sprendimas pripažinti visą teismo sprendimą ar jo dalį arba jo nepripažinti (Tarptautinės privatinės teisės kodekso 22 straipsnio 2 dalis).

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Tarptautinės privatinės teisės kodekso 55 straipsnio 1 dalyje išdėstytos taisyklės, kuriomis reglamentuojamas teisės pasirinkimas tarptautinį aspektą turinčiam santuokos nutraukimui arba teisiniam gyvenimui skyrium. Santuokos nutraukimui ir teisiniam gyvenimui skyrium taikoma:

1. valstybės, kurios jurisdikcijai priklauso prašymo padavimo metu abiejų sutuoktinių turima įprastinė gyvenamoji vieta, teisė;
2. jeigu tos valstybės teritorijoje įprastinės gyvenamosios vietos nėra, valstybės, kurios teritorijoje sutuoktiniai turėjo paskutinę bendrą įprastinę gyvenamąją vietą, teisė, jeigu vienas iš sutuoktinių prašymo padavimo metu turi savo įprastinę gyvenamąją vietą šios valstybės teritorijoje;
3. jeigu valstybės, kurioje buvo paskutinė bendra įprastinė gyvenamoji vieta, teritorijoje nė vienas sutuoktinis įprastinės gyvenamosios vietos neturi, valstybės, kurios pilietybę prašymo padavimo metu turi abu sutuoktiniai, teisė;
4. kitais atvejais – Belgijos teisė.

Sąvoka „įprastinė gyvenamoji vieta“ paaiškinama Tarptautinės privatinės teisės kodekso 4 straipsnio 2 dalyje. „Bendra įprastinė gyvenamoji vieta“ nebūtinai reiškia gyvenamąją vietą tuo pačiu adresu ar toje pačioje savivaldybėje, ji reiškia gyvenamąją vietą toje pačioje valstybėje. Pagal Tarptautinės privatinės teisės kodekso 55 straipsnio 1 dalį nustatytos teisės aspektai, nesusiję su santuokos nutraukimo institutu, netaikomi. Šiuo atveju taikoma teisė, nustatyta pagal pirmoje pastraipoje nurodytoje alternatyvoje išdėstytą kriterijų (Tarptautinės privatinės teisės kodekso 55 straipsnio 3 dalis).

Sutuoktiniai taip pat turi ribotą galimybę patys pasirinkti taikytiną teisę: valstybės, kurios piliečiai abu sutuoktiniai yra tuo metu, kai pradedamas procesas, teisę arba Belgijos teisę (Tarptautinės privatinės teisės kodekso 55 straipsnio 2 dalis). Pasirinkimas turi būti išdėstytas pirmą kartą atvykus į teismą.

Pagal Tarptautinės privatinės teisės kodekso 55 straipsnį nustatyta taikytina teisė apima šias nuostatas: dėl teisinio gyvenimo skyrium leistinumo; dėl santuokos nutraukimo ar teisinio gyvenimo skyrium priežasčių ir sąlygų arba, jeigu pateikiamas bendras prašymas, sutikimo sąlygų, įskaitant privalomą jų išreiškimo būdą; dėl sutuoktinių pareigos pasiekti susitarimą dėl priemonių, susijusių su sutuoktinių ir vaikų, už kuriuos jie atsakingi, asmeniu, išlaikymu ir turtu; dėl santuokos ryšių nutraukimo arba, jeigu pradedama gyventi skyrium, šių ryšių palengvinimo (Tarptautinės privatinės teisės kodekso 56 straipsnis).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 06/10/2014